

Interkulturell skolutveckling och ledarskap

Skolledaren och forskningen

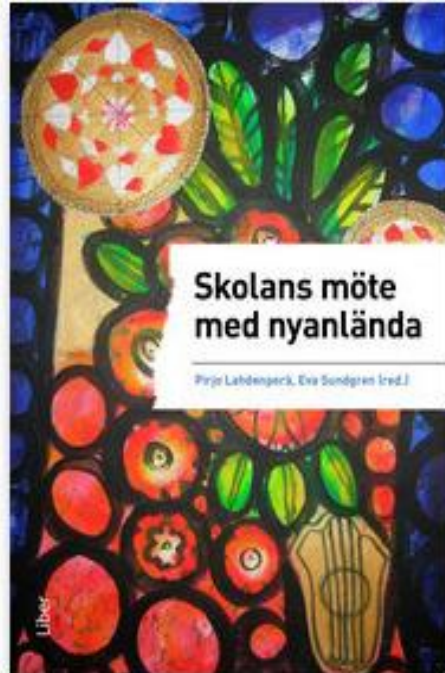
Umeå universitet

den 5 oktober 2016

**Pirjo Lahdenperä,
professor**

SKOLANS MÖTE MED NYANLÄNDA

Kunskap och medvetenhet om hur skolan på bästa sätt tar till vara elevernas olikheter är viktigt för alla som arbetar i skolan. Boken beskriver hur vi kan utveckla mottagande och undervisning av nyanlända, och bygger på verksamhetsnära forskning med praktisk-pedagogisk inriktning.

[Läs mer](#)

Pirjo
Lahdenperä,
Eva Sundgren
(red.)

[Om författarna](#)
[Lämplig för](#)

Forskning om interkulturell skolutveckling och ledarskap

- Minoritetsskolors ledarskap i tre olika länder: Sverige, Finland och Spanien
- Förebilder för interkulturellt ledarskap: Nelson Mandela och Tage Nodemark
- Ledarskap för interkulturell verksamhetsutveckling

Innehåll:

1) Forskning om interkulturell skolutveckling och ledarskap

- *Slutsatser och fokuspunkter*

2) Behovet av kontrastering och bearbetning av etnocentrism:

- *Ett socialpsykologiskt perspektiv på tolkning av den andre – interkulturellt förhållningssätt*

3) Integration och skolutveckling

- *Olika tankemodeller*
- *Monokulturell respektive interkulturell integration*

4) Interkulturell kompetensutveckling i skolledarskap

Arbetsätt: problematisera och kontrastera,

”Minerat område”

- –känsliga frågor, att ha ”fel” eller rätta åsikter, åsiktskorridorer, politiska motsättningar,

Tystnadens kultur – självcensur

Rådlöshet och osäkerhet!

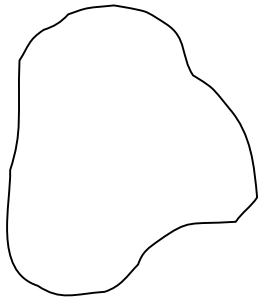
Behovet av diskussioner om ledningssvårigheter och undervisningssvårigheter!!

Konflikter och dilemman (dilemma space)

Heterogent (mångfald)

Homogent
upptagningsområde

syn på konflikter och
konflikthantering

Kulturell "programmering" (omedveten, normalt, förgivet-tagande)

kulturell horisont

tolkning

kulturell
bundenhet

kulturell
programmering

värderingar

identitet

mentalitets-
formeringar

etnocentrism

kategorisering → stereotyper, fördomar →

diskriminering → rasism

reciprocitet

interkulturalitet

Kulturell programmering Irakiska Kurdistan

Vi och de Andra konstruktioner

- **VI-GRUPPEN**

- Likhet
- Positiva aspekter
- Positivt förhållningssätt
- Detaljer och förståelse
- Individuella och personliga aspekter
- Inkludering och samhörighet

- **DE ANDRA**

- Främlingar
- "Annorlundahet"
- Negativa aspekter
- Avståndstagande
- Kategorisering
- Stereotyper
- Fördomar
- Diskriminering

Att utgå från elevers behov, förutsättningar, kunskaper, erfarenheter, föreställningar, nivå – men hur?

Integrationspolitik

(Egenmakt mot utanförskap –
regeringens strategi för integration)

- **1. lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund,**
- **2. en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund,**
- **3. en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för, och**
- **4. ett samhälle fritt från diskriminering.**

Olika tankemönster/meningssystem:

- Monokulturellt
- Mångkulturellt
- Interkulturellt

Integration och **etablering**

a) Monokulturell integration

- *Assimilering*
- ***Svenska värderingar***
- ***Etnonationalism***
- ***Enspråkighet – svenska, svenska och svenska***
- *Kompensatorisk hållning*
- *Fel och brister*
- *Linjär migration*
- *Kunskaper **om** olika etniska grupper*
- *Integrationsfrämjande aktiviteter*
- *Utanförskap – segregerade områden*

Interkulturalitet

”Att olika kulturer: etniska och nationella kulturer, religioner, livsstilar, livsuppfattningar, tankesätt, språk, perspektiv, etc. samverkar, kompletterar och berikar varandra”

Kultur som meningssystem (Gergen 1985, Shotter 1993, Pearce 1994)

Samspel (interaktion)

Kommunikation

Ömsesidighet

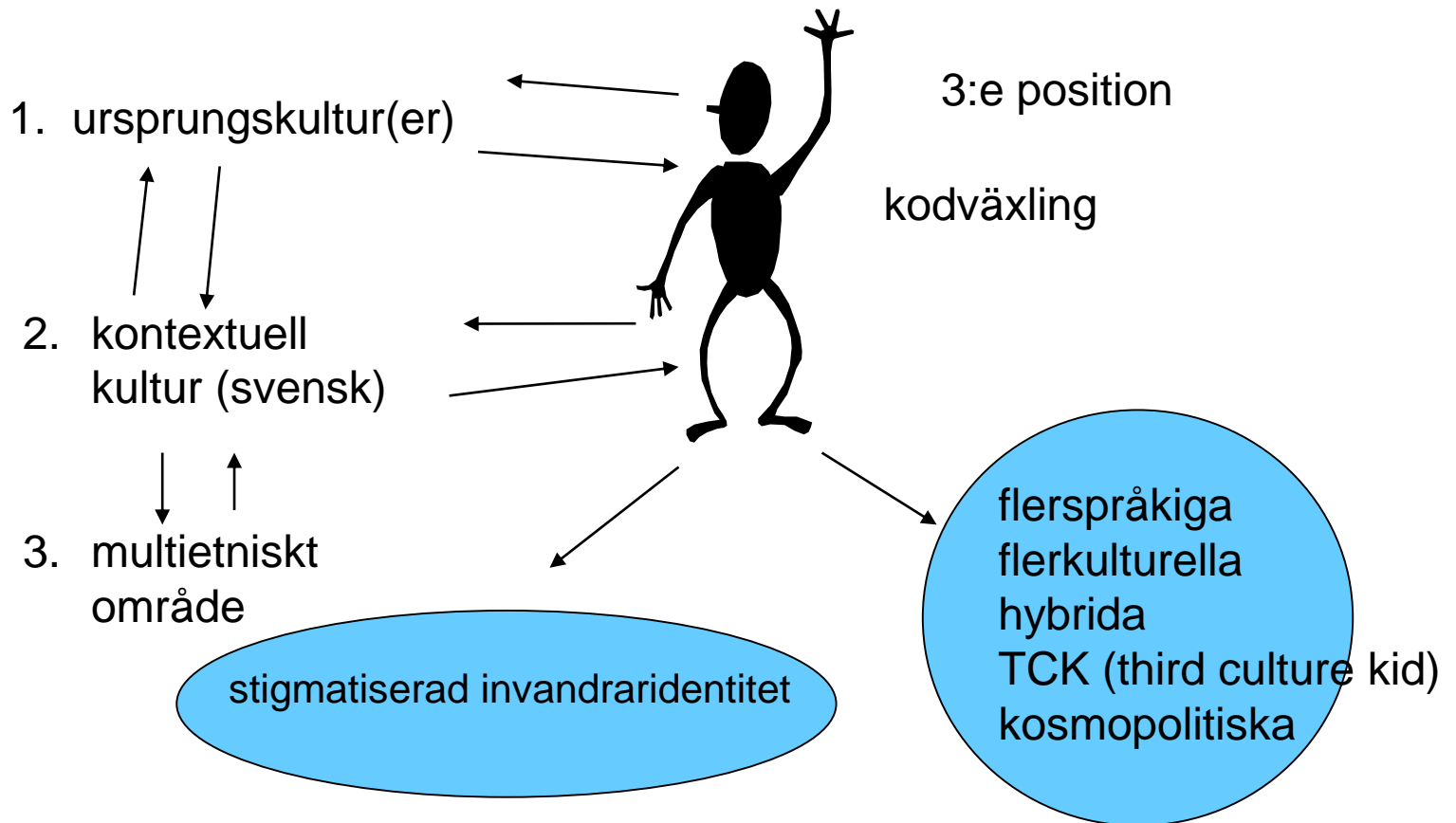
b) Interkulturell integration?

- Ömsesidig kommunikation: *med och av*
- Skapa arenor för möten och samverkan –
t.ex. *språkvän*
- Kompetensutveckling och kollegialt lärande
/kontrastering
- Cirkulär migration
- Komplementär hållning
- Flerspråkighet
- Vikten av ”kulturtolkar“
- Verksamhetsplanering och utvärdering
utifrån interkulturalitet

Interkulturella identitetsformeringar

Postnationella personer ungdomar

Utveckling av interkulturell kompetens genom erfarenhet

Kontext:
land, kommun,
område,
verksamhet etc...

Utveckling av interkulturella aspekter i ledarskap

- ”Mission”
- Kunskaper och erfarenheter av olika levnadsbetingelser
- Trovärdighet
- Kodväxla och inta ett ”tredje perspektiv”
- Civilkurage
- Skapa hopp, framtidstro och självförtroende

Att läsa:

- **Lahdenperä, Pirjo (2004). *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*, Lund: Studentlitteratur.**
- **Lahdenperä, Pirjo (2008). *Interkulturellt ledarskap*, Lund: Studentlitteratur.**
- **Lahdenperä, Pirjo & Lorentz, Hans (red) (2010). *Möten i mångfaldens skola – interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*, Lund: Studentlitteratur.**
- **Lahdenperä, Pirjo (2015). *Skolledarskap i mångfald*, Lund: Studentlitteratur.**
- **Lahdenperä, P & Sundgren, E (2016) (red) *Skolans möte med nyanlända*. Stockholm: Liber AB.**

Lahdenperä, P.; Gustavsson, H.-O., Lundgren, M., & von Schantz Lundgren, I. (2016). The Key Role of the School Principal's Leadership in the Schooling of Newly Arrived Pupils in Sweden. *Open Journal of Leadership*, 5, 20-30.

Lahdenperä, Pirjo (2016). Rektors pedagogiska ledarskap och lärares undervisningssvårigheter, i Olof Johansson & Lars Svedberg (red). *Att leda mot skolans mål*, 2 uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB.